9.1.13 LL

Helsingin poliisilaitos
Väkivaltarikosyksikkö
PL 11
00241 HKI

ESITUTKINTAPÖYTÄKIRJA

Nro 8010/R/131473/09
Pvm 27.11.2009

Rikoksesta epäilty Sukunimi etunimet henkilötunnus, ulkomaalaisen kansalaisuus	Rikos tai tapahtuma rikosnimike/tapahtuma tapahtumapaikka ja -aika	Lisämerkintä nuori henkilö, pidätettynä, vangittuna, haastettu
NYKOPP, Aino Kerttu Annikki **051150-**	**Murhan yritys** **31.8.2008** **Varkaus** **31.8.-17.9.2008**	Vangittu 22.3.2009 Helsingin käräjäoikeuden päätöksellä rikosilmoituksessa 8010/R/120728/09 mainittuun murhan yritykseen. Syytteen nostamisen määräaika on 30.12.2009.

SISÄLTÄÄ SALASSA PIDETTÄVÄÄ AINEISTOA

Asianomistajan nimi

Tuomola, Sisko Maija

+CD

☐ Jatkuu

☐ Sovitteluun
☐ Kirjalliseen menettelyyn:
Suostumuksen ja vastauksen määräpäivä: Tuomion antopäivä ja -aika: Pääkäsittelypäivä ja -aika:

Lisätietoja

Voimassa olevat pakkokeinot, alkamispäivämäärä
☐ takavarikko ☐ hukkaamiskielto ☐ vakuustakavarikko
☐ matkustuskielto ☐ ☒ pöytäkirjassa on liitteitä 21 kpl

Virallisen syyttäjän nimi (merkitään mikäli syyttäjä on erikseen määrätty)
Valtionsyyttäjä Leena Metsäpelto
Kihlakunnansyyttäjä Jouni Peräinen

Viite	Viitataan esitutkintapöytäkirjaan nro	Rikoksesta epäilty
	8010/R/120728/09	Nykopp, Aino Kerttu Annikki ☐ Jatkuu

MURHAN YRITYS ja VARKAUS
8010/R/131473/09

Sisällysluettelo

TUTKINTAILMOITUS	**3-7**
JOHDANTO	**8-22**
ASIANOMISTAJA:	
Tuomola Sisko	**23-28**
RIKOKSESTA EPÄILTY:	
Nykopp Aino	**29-40**
TODISTAJAT:	
Kilponen Tuomo, pelastaja	**41**
Laitanen Lea, psykiatrinen sairaanhoitaja	**42-43**
Mäki Oili, professori	**44-45**
Parkkola Juha, lääkäri	**46-47**
Sarvasmaa Esa, psykiatri	**48-49**
Tuomola Marko, kehityspäällikkö	**50-53**
Westerholm Juha, pelastaja	**54-55**
MERKINNÄT JA ALLEKIRJOITUS	**56**
LIITTEET	

HELSINGIN POLIISILAITOS TUTKINTAILMOITUS Sivu 1 (5)

RVÄ 29.11.2009 8010/R/131473/09

Ilmoitustiedot:

Tutkinnanjohtaja:	A. KARALAHTI	0718775409
Tutkija:	C. GRANROTH	0718775460
Tutkija:	H. LEHIKOINEN	0718775306
Tutkija:	M. JUOTE	0718775324
Ilmoitusaika:	28.04.2009	
Vastaanottaja:	C. GRANROTH	
Ilmoitustapa:	TUTKITTAESSA	

Asianimike:

1 MURHAN YRITYS
MUULLA YKSITYISELLÄ PAIKALLA Lkm: 1
SU 31.08.2008
HELSINKI

2 VARKAUS
ASUNNOSTA LUVATTA TUNKEUTUEN Lkm: 1
SU 31.08.2008 - KE 17.09.2008
HELSINKI

Tapahtuma-aika: SU 31.08.2008 - KE 17.09.2008
Tapahtumaosoite: LAUTTASAARENTIE 23 A 1
Paikkakunta: 091/HELSINKI 1110/LAUTTASAARI

Asianomistaja:

Nimi: TUOMOLA, SISKO MAIJA 071130-
Ammatti: HALLINNOLLINEN AVUST
Osoite: NKI
Puhelinnumero: , KOTI
Asia: 1, 2 Vaatii rangaistusta

Rikoksesta epäilty :

Nimi: NYKOPP, AINO KERTTU ANNIKKI 051150
Ammatti: PERUSHOITAJA
Osoite: 091/HELSINKI
ELSINKI
Asia: 1, 2

Todistaja: KILPONEN, TUOMO
3, MUU

LAITANEN, LEA
337, MUU

MÄKI, OILI 100525

IUU

PARKKOLA, JUHA

.MUU

SARVASMAA, ESA
MUU

TUOMOLA MARKO OLLI 310560

2, MUU

WESTERHOLM, JUHA
)2, MUU

Selostus:

Aino Nykoppin epäillään yrittäneen murhata lääkeainella myrkyttämällä Sisko Tuomolan toimiessaan hänen avustajanaan.

Tutkittaessa rikosilmoituksessa 8010/R/120728/09 mainittua murhan yritystä. Tiedotti Helsingin väkivaltarikosyksikkö julkisuuteen vanhuksia hoitavaan perushoitajaan liittyvästä rikostutkinnasta.

Tiedottamisen jälkeen Sisko Tuomolan poika Marko Tuomola otti yhteyttä väkivaltarikosyksikköön ja ilmoitti epäilevänsä äitinsä joutuneen kyseisen hoitajan myrkytyksen uhriksi.

Sisko Tuomo oli vastannut Lauttasaari-lehdessä 7.8.2008 olleeseen ilmoitukseen, jossa sairaanhoitaja oli ilmoittanut kotiapupalveluistaan.
Tuomola oli palkannut Aino Nykopp nimisen henkilön oli avustajakseen. Näin Tuomola oli päässyt päivittäin saatettuna ulos kävelylle, mitä hän ei heikentyneen kuntonsa vuoksi ollut yksin pystynyt tekemään. Tuomola oli myös pyytänyt Nykoppia avustamaan häntä edustusasujensa siivoamisessa. Nykopp itse oli heti toimeksiannon aluksi käynyt läpi Tuomolan lääkitystä ja ollut sitä mieltä että hänen on käytettävä alkukesästä vaikka Tuomola oli sanonut ettei kyseinen lääke sovi hänelle.
Sunnuntaina 31.8.2009 Nykopp oli löytänyt Tuomolan alentuneessa tajunnan tasossa asunnostaan ja soittanut hänelle ambulanssin, joka oli kuljettanut Tuomolan Marian sairaalaan.

Sisko Tuomola epäilee, että Nykopp oli tahallisesti aiheuttanut hänen lääkemyrkytyksen ja on vakuuttunut siitä, että Nykoppin tarkoitus oli murhata hänet.
Tuomolan sairaalassa olon aikana oli hänen asunnostaan varastettu omaisuutta.

ESITUTKINNAN TULOKSISTA ON KIRJATTU ERILLINEN JOHDANTO.

ESITUTKINNAN JOHTOPÄÄTÖKSET:

Asiassa suoritetuista kuulusteluista ja hankituista asiakirjoista ilmenee, että Sisko Tuomolan elimistöstä on myrkytyksen jälkeen löytynyt korkeita pitoisuuksia opioideja ja bentsodiatsepiineja.

Poistettu SALASSA PIDETTÄVÄ Suojaustaso IV JulkL (621/1999) 24.1§:n 2 k.

Poistettu SALASSA PIDETTÄVÄ Suojaustaso IV JulkL (621/1999) 24.1§:n 2 k.

Tuomolan kotiavustajana 10.8.2008 työn aloittanutta perushoitaja Aino Nykoppia epäillään useiden muidenkin vanhusten myrkyttämisestä lääkeaineilla.

On ilmeistä, että Tuomolalle on annettu osa lääkeyliannoksesta jo lauantaina 30.8.2008, jolloin Nykopp kävi tavanomaisella käynnillään ja tarjosi Tuomolalle ruoan. Seuraavana yönä Tuomola oli huonovointinen ja kaatui asunnossaan.

Tapahtumapäivänä 31.8.2008 oli Nykopp tarjonnut huonovointiselle Tuomolalle valmistamansa ruoan kello 11 ja sanonut tulevansa kello 16 ja 17 välillä. Nykopp olikin tullut asunnolle ennen kello 14:48, jolloin hän oli soittanut ambulanssin sekavalle, levottomalle Tuomolalle, joka ei pysynyt jaloillaan.

Hätäkeskukseen ja pelastuslaitoksen miehistölle Nykopp oli kertonut Tuomolan oireiden syyksi lääkkeiden yliannostusta.

Esitutkinnassa on tullut esille, että Sisko Tuomolan poika Marko Tuomola oli äitinsä sairaalaan joutumisen jälkeen löytänyt hänen asunnostaan tyhjiä lääkelevykkeitä, jotka olivat sieltä muutaman päivän kuluttua kadonneet. Avaimet asuntoon oli ainoastaan hänellä, hänen äidillään ja Nykoppilla. Nykopp jätti pyynnöstä asunnon avaimet Tuomolan postiluukusta 5.9.2008 tai 6.9.2008.

Myrkytyskeskuksen ylilääkäri Kaarlo Hoppu kirjoitti lausunnossaan, että Sisko Tuomolan myrkytyksen vaikeusaste on ollut keskivaikea,

Lääketieteellisessä kirjallisuudessa mainitaan, että bentsodiatsepiinit lisäävät muiden rauhoittavasti vaikuttavien lääkkeiden tehoa, mukaan lukien opiaattien, jotka olivat myös positiivisena löydöksenä Tuomolan huumeseulassa.

Professori Erkki Vuori kirjoitti asiantuntijalausuntonsa yhteenvetona kantanansa, että yhden tai useamman bentsodiatsepiiniryhmän lääkeaineen normaalin iän mukaisen hoito-annoksen selvästi ylittävän kerta-annoksen antaminen bentsodiatsepiineihin tottumattomalle huonokuntoiselle vanhukselle aiheuttaa uhrin keskushermoston lamaantumisen kautta kunnon äkillisen romahtamisen, tajunnan tason laskun sekä huonontaa potilaan hengitysfunktiota, aiheuttaa verenpaineen alenemista ja ruumiinlämmön alenemista. Tällainen myrkytystila on selkeästi hengenvaarallinen ja voi johtaa hoitamatta kuolemaan.

Esitutkinnassa on tullut esille seikkoja, joiden perusteella on syytä epäillä Aino Nykoppin syyllistyneen murhan yritykseen, antamalla Sisko Tuomolalle opioideihin ja bentsodiatsepiineihin kuuluvia lääkeainetta myrkytystarkoituksessa.

Esitutkinnassa on lisäksi syytä epäillä Nykoppin syyllistyneen varkauteen, sillä kotietsinnässä oli löydetty Tuomolalta varastettua omaisuutta Aino Nykoppin asunnosta.

Sisko Tuomola teki listan omaisuudesta, joka oli varastettu hänen asunnostaan Tuomolan sairaalassa olo aikana 31.8.-17.9.2008:
- sateenvarjo, Louis Vuitton
- silkkijakku, Max Mara
- alpakkatarjotin, halkaisija 60 cm ja 30 cm, Chippendale

SALASSA PIDETTÄVÄ
Suojaustaso IV
JulkL (621/1999) 24.1§:n 21 k.

SALASSA PIDETTÄVÄ
Suojaustaso IV
JulkL (621/1999) 24.1§:n 25 k.

- kynttilänjalka, 2 kpl 15 cm, hopeinen
- kalaottimet, lapio ja veitsi, 25 cm, hopeiset
- yleisotin, haarukka 20 cm, hopeinen
- kultainen risti (18k) ja ketju (22k), risti 5 cm ja ketju 60 cm

Nämä kaikki esineet löytyivät Aino Nykoppin asuntoon tehdyissä kotietsinnöissä 27.3., 29.5. ja 16.7.2009. Esineet on kotietsinnän yhteydessä takavarikoitu (8010/R/20728/09/KEY/4 ja /6 ja /7)
Edellä mainittujen esineiden lisäksi Tuomolalle esiteltiin valokuvia kotietsinnöillä löydetyistä esineistä, joista hän tunnisti omakseen:

- teräksisen kalavadin
- metallisen korin
- teräksisen kauhan
- hopeiset sokeripihdit

Asianomistaja Sisko Tuomola on varmuudella tunnistanut esineet omakseen ja ne on hänelle luovutettu.

Lisäksi Tuomolan anastetun omaisuuden listassa on esineitä, joita ei kotietsinnöillä löydetty.
Varastetut esineet, jotka ovat jääneet kateisiin, on kirjattu tämän tutkintailmoituksen esine-blokille:

_____

_____

Esine:

1	LAUTANEN
Määrä:	1 KPL
	ALPAKKAINEN NELISKULMAINEN 15 CM
2	KODINTEKSTIILIT
Määrä:	6 KPL
	ASTIAPYYHE PELLAVA
3	TARJOTIN
Merkki:	TIFFANY
Määrä:	1 KPL
	PAISTINVATI POSLIINIA 50 X 30 CM
4	PÖYTÄHOPEAT
Määrä:	1 KPL
	KALAOTTIMET HOPEINEN TARJOILUVEITSI 25 CM
5	PÖYTÄHOPEAT
Määrä:	1 KPL
	PUUROLUSIKKA HOPEINEN 30 CM
6	PÖYTÄHOPEAT
Määrä:	6 KPL
	RUOKAVEITSI HOPEINEN

7	PÖYTÄHOPEAT
Määrä:	8 KPL
	ANTIIKKIPIKARI JALALLINEN HOPEINEN 10 CM
8	PÖYTÄHOPEAT
Määrä:	12 KPL
	HOPEISIA ANTIIKKISIA RUOKAILUVÄLINEITÄ KALAVEITSI 6 KPL
	KALAHAARUKKA 6 KPL
9	KODINTEKSTIILIT
Merkki:	TAMPELLA
Määrä:	1 KPL
	DESIGN DORA JUNG SATA RUUSUA PÖYTÄLIINA PELLAVA SERVETIT 6 KPL
10	RUOKAILUVEITSI
Merkki:	HACKMAN CARELIA
Määrä:	40 KPL
	RUOKAILUVÄLINEITÄ TERÄKSISIÄ VEITSIÄ, HAARUKOITA, LUSIKOITA (ERI KOKOISIA)
11	ASTIA
Merkki:	TIMO SARPANEVA
Määrä:	10 KPL
	POSLIINISIA ASTIOITA KEITTOKUPPEJA KULHOJA
12	SALKKU
Määrä:	1 KPL
	RANSKALAINEN NAISTEN ASIAKIRJASALKKU NAHKA MUSTA
13	LÄÄKE
Merkki:	OXAMIN CIPRALEX STILNOCT
Määrä:	260 TABL

JOHDANTO

Esitutkintapöytäkirjaan 8010/R/131473/09
Murhan yritys
31.8.2008
Varkaus
31.8.–17.9.2008

Tutkittaessa rikosilmoituksessa 8010/R/120728/09 mainittua murhan yritystä, jossa epäillään terveydenhuollon ammattihenkilön, perushoitaja Aino Nykoppin myrkyttäneen lääkeaineilla hoitamansa 80-vuotiaan vanhuksen, eläkkeellä olleen englanninkielen lehtorin Salme Seamanin ilmeni, että Aino Nykopp on kyseisen yksityisen työsuhteen lisäksi avustanut Sisko Tuomolaa hänen kodissaan.

MURHAN YRITYS

SISKO TUOMOLAN RIKOSILMOITUS

Sisko Tuomolan poika Marko Tuomola otti yhteyttä Helsingin väkivaltarikosyksikköön 23.4.2009, kun hän oli julkisuuden kautta tullut tietoiseksi vanhuksiin kohdistuneista myrkytyksistä, joita tutkittiin väkivaltarikosyksikössä ja joista epäiltynä oli helsinkiläinen perushoitaja. Marko Tuomola oletti, että hänen äitinsä myrkytystapaukseen liittyvä Aino Nykopp olisi sama henkilö, kuin poliisin tutkinnassa oleva rikoksesta epäilty nainen.

TUOMOLAN TERVEYDENTILA

LEHTI-ILMOITUS

Torstaina 7.8.2008 ilmestyneessä Lauttasaari-lehden palveluja tarjotaan - palstalla oli ilmoitus: "Apua kotona asumisessa ja muissa toimissa. Lauttasaarelainen sairaanhoitaja palveluksessanne. puh 040-4829462/Aino"
Lehti-ilmoitus Lauttasaari-lehdestä on liitteenä nro 2.

Tuomola oli soittanut kyseiseen numeroon lauantaina 9.8.2008 ja neurologian sairaanhoitajaksi esittäytynyt Aino Nykopp tuli käymään hänen luonaan. Tuomola oli

tarkistanut Nykoppin henkilöllisyyden hänen ajokortistaan. He olivat tuolloin sopineet, että Nykopp tekisi lounaan ja ulkoilisi hänen kanssaan. Tuomola oli antanut Nykoppille avaimet asuntoonsa ja ensimmäiselle avustajakäynnille hän oli tullut sunnuntaina 10.8.2008.

Nykopp kertoi kuulustelussaan, että Tuomolan ystävätär oli soittanut hänelle lehti-ilmoituksen perusteella, eikä Tuomola itse. Nykoppin mukaan, hän ei koskaan ole sanonut olevansa sairaanhoitaja vaan hoitaja.
Nykopp oli käynyt Tuomolan luona päivittäin; ulkoillut hänen kanssaan noin puolentunnin lenkin ja lämmittänyt hänelle ruoan.

Marko Tuomolan mielestä Nykopp vältteli häntä, eivätkä he koskaan olleet tavanneet.

AINO NYKOPPIN KOULUTUS

Suoritettujen tarkastusten mukaan Aino Nykopp on terveydenhuollon ammattilainen. Hän on suorittanut 20.12.1985 apuhoitajan tutkinnon Helsingin sairaanhoito-opistossa, minkä jälkeen toiminut useita vuosia perushoitajana mm. Meilahden sairaalassa, missä on saanut työn ohessa täydennyskoulutusta. Hän on suorittanut mm. vuonna 2005 HUSLAB - näytteenottaja kurssin.

MIELIALALÄÄKITYS

SALASSA PIDETTÄVÄ
Suojaustaso IV
JulkL (621/1999) 24.1§:n 20 k.

SALASSA PIDETTÄVÄ
Suojaustaso IV
JulkL (621/1999) 24.1§:n 25 ja 26 k

LAUANTAI 30.8.2008

Nykopp kävi normaalilla avustakäynnillä Tuomolan luona kello 11 aikaan.

LAUANTAIN JA SUNNUNTAIN VÄLINEN YÖ, 30.8.2008

Tuomola oli ollut huonovointinen lauantaiyönä 30.8. ja menossa keittiöönsä,

poistettu
SALASSA PIDETTÄVÄ
Suojaustaso IV
JulkL (621/1999) 24.1§:n 20 k.

SUNNUNTAI 31.8.2008

Kello 11:00

NYKOPP TULI TUOMOLAN ASUNNOLLE

Tuomola kertoi, että Nykopp oli tullut hänen luokseen kello 11 ja oli tarjonnut hänelle ruokaa, jonka Tuomola oli syönyt. Nykopp ei ollut välittänyt millään tavalla hänen lohjenneista hampaistaan, eikä ollut toimittanut häntä hammaslääkäriin. Tuomola ei ollut jaksanut lähteä kävelylle. Nykopp oli kertonut tulevansa takaisin hänen luokseen kello 16 ja 17 välillä.

Marko Tuomola kertoi, että hänen äitinsä oli, soittanut hänelle, kertonut kaatuneensa ja lyöneen hampaansa. Hän ei ollut jaksanut puhua pitkään vaan oli antanut puhelimen Nykoppille, joka oli kertonut lähtevänsä pois ja tulevansa myöhemmin uudestaan käymään Tuomolan luona.

Nykopp kertoi menneensä Tuomolan luokse kyseisenä päivänä kello 11 ja tavanneen hänet huonokuntoisena. Tuomola oli ollut poissa tolaltaan, ihan skarppi, mutta kauhuissaan, että mitä hänelle on yöllä tapahtunut.

Hän oli Nykoppille kertonut kaatuneensa, mennessään keittiöön valmistamaan voileipää.
Ensimmäisessä kuulustelussaan Nykopp sanoi, että Tuomola oli pyytänyt päästä hammaslääkäriin, mutta oli sunnuntai, eikä sinne hänen mukaan päässyt.
Toisessa kuulustelussaan Nykopp sanoi, että hän oli ehdottanut lääkäriin menoa, mutta Tuomola oli kieltäytynyt.
Nykopp oli auttanut Tuomolan suihkuun ja valmistanut hänelle ruoaksi pinaattikeiton, jonka Tuomola oli syönyt. Nykopp oli poistunut asunnosta kello 12 ja sopinut palaavansa uudelleen kello 16, koska oli Tuomolasta huolissaan.
Nykopp kiisti antaneensa Tuomolalle mitään lääkettä.

NYKOPP TULI TUOMOLAN ASUNNOLLE TOISEN KERRAN

Tuomolan mukaan, Nykoppin tullessa toisen kerran hänen luokseen, oli hän tajuttomana. Tuomolalla ei ole mitään muistikuvia tapahtumien kulusta. Hän on ollut täysin tajuttomana vielä seuraavana maanantainakin.

Nykopp kertoi, että tullessaan asunnolle uudelleen oli hän löytänyt Tuomolan sängystä makaamasta, tajuissaan, sekavana, levottomana, eikä hän ollut pysynyt jaloillaan. Nykopp oli soittanut hänelle ambulanssin ja sitä odotellessa soittanut Tuomolan pojalle.

Kello 14:48

NYKOPPIN SOITTAMA HÄTÄPUHELU

Nykopp kertoi olleensa Tuomolan luona korkeintaan viisi minuuttia, jonka jälkeen soitti hätäkeskukseen. Hän oli kertonut Tuomolan olevan huonossa kunnossa, eikä hän ollut saanut selkoa hänen jutuistaan.

Hätäkeskukseen soitettu puhelu on litteroitu ja siinä Nykopp sanoo mm. seuraavaa:
"...Tälläst lääkkeitten väärinkäyttöä..."
"...Epäillys on lääkkeiden ottamisesta..."
"...on tokkurainen..., puhe sammaltavaa..."
" ... kieltää aina ylimääräisten lääkkeiden ottamisen..."
"... otti aamupäivällä, silloin kun hän söi, ni mä olin paikalla, mä annoin hänelle..."
"... epäilen (ottanut ylimääräistä) yhden laatallisen..."
"Joo ja samoin eilen, koska hän oli kaatunu sitte yöllä ja hänellä on semmosta kauheeta huimausta sit, että pojan mukaan niitä on mennyt vuosia ja paljon näitä kaikkii tämmösiä."
Litteroitu Aino Nykoppin soittama hätäkeskuspuhelu 31.8.2008 liitteenä nro 7. CD-nauhoitus hätäkeskuspuhelusta on liitteenä nro 22.

Marko Tuomola kertoi, että tunteja edellisen puhelun jälkeen Nykopp oli, soittanut ja kertonut soittaneensa hänen sekavalle äidilleen ambulanssin ja häntä parhaillaan kuljetettiin Marian sairaalaan.

Kello 15:00

SALASSA PIDETTÄVÄ
Suojaustaso IV
JulkL (621/1999) 24.1§:n 25 k

MAANANTAI 1.9.2008

TUOMOLAN NÄYTTEISSÄ OPIAATTEJA JA BENTSODIATSEPIINEJA

Osastonlääkäri Taina Toivanen kirjoitti Tuomolan epikriisiin 1.9.2008, mm. seuraavaa: "Potilaan tämän hetkinen lääkitys jonkin verran epäselvä. Mukana lääkemääräykset, joka täysin erilainen kuin ilmoitettu omaiselta tai kotihoitajattarelta saanut, jotka kirjattu tarkkailukaavakkeeseeen. Tarkkailukaavakkeessa menossa mm. Crestor ja Simvastatin, mutta näitä potilas ei siis käytä."
Marian sairaalan epikriisit 31.8. –17.9.2008 ovat liitteenä nro 10.

Lääkäri Toivanen pyysi ottamaan Tuomolalta huumeseulan, joissa 1.9.2008 todettiin, että hänellä on kehossaan **opiaatteja ja bentsodiatsepiineja**.
Laboratoriotuloksista ei pysty tarkemmin määrittämään, mitä lääkeaineita Tuomolan näytteessä oli.
Laboratoriotaulukon myrkytystulokset on liite nro 11.

OPIAATIT

Termiä opiaatti käytetään opioidi sijaan, joita on neljä päätyyppiä: endogeenisiä (kehon synnyttämiä esim. endorfiinit), oopimuialkaloideja (oopiumiunikossa ja siitä valmistetussa oopiumissa esim. morfiini, kodeiini, tebaiini), puolisynteettisiä (heroiini, oksikodoni) ja synteettisiä (metadoni, petidiini, fentanyyli). Opiaatteja käytetään keskushermostoon vaikuttavina voimakkaina kipulääkkeinä.

BENTSODIATSEPIINIT

Bentrodiatsepiineja ovat diatsepaami (Diapam,ym.), klooridiatsepoksidi (Risolid,ym.), alpratsolaami (Xanor, ym.), oksatsepaami (Oxamin, ym.), klonatsepaami (Rivatril, ym.), Klobatsaami (Frisium, ym.), tematsepaami (Tenox, ym.), Nitratsepaami (Insomin, ym.), triatsolaami (Halcion, ym.) ja loratsepaami (Temesta, ym.). Bentsodiatsepiinien vaikutukset perustuvat niiden keskushermostoa lamaavan ominaisuuteen. Ne nopeuttavat nukahtamista, vaikuttavat rauhoittavasti ja rentouttavat.

TUOMOLAN LÄÄKKEET

SALASSA PIDETTÄVÄ
Suojaustaso IV
JulkL (621/1999) 24.1§:n 2

YLILÄÄKÄRI KAARLO HOPUN ASIANTUNTIJALAUSUNTO

Johtopäätöksissä ylilääkäri Kaarlo Hoppu lausuu mm. seuraavaa Sisko Maija Tuomolan myrkytyksen 31.8.2008 vaikeusasteesta:

poistettu
SALASSA PIDETTÄVÄ
Suojaustaso IV
JulkL (621/1999) 24.1§:n 25 k.

HUUMESEULONTANÄYTTEEN JOHTOPÄÄTÖKSET AINEIDEN MÄÄRÄSTÄ

Ylilääkäri Kaarlo Hoppu on sanonut, että: "huumeseulontanäytteen perusteella ei voida vetää johtopäätöksiä aineiden annoksista".
Hoppu on määrittänyt huumeseulonnan olevan testi myrkytyksen toteamiseksi eli tarkoitus sillä ei ole määritellä syökö potilas esim. bentsodiatsepiini- tai opiaattilääkkeitä. Tarkoitus on siis kliinisesti päivystyspoliklinikalla määritellä se onko potilaan romahtaneen yleistilan tai tajunnan laskun syynä lääkeainemyrkytys. Ja tätä vasten huumeseulonnan tulos on positiivinen silloin, kun tutkittavan potilaan kehossa on myrkytysmäärät lääkeaineita.

HUUMESEULAN REAGOINTI BENTSODIATSEPIINIEN KALTAISIIN LÄÄKEAINEISIIN

Esitutkinnassa esitettiin kysymys siitä, tuleeko huumeseulonnassa bentsodiatsepiinit positiiviseksi, jos potilaan kehossa on myrkytysmäärät bentsodiatsepiinien kaltaisia lääkeaineita. Bentsodiatsepiinien kaltaisia lääkeaineita ovat mm. tsolpideemi (esim. Stilnoct), tsaleploni (esim. Sonata) ja tsopikloni (esim. Imovane ja Zopinox) Professori Neuvonen HUS-labista otti yhteyttä laitevalmistaja Rocheen, josta vastattiin, että positiivinen tulos tulee ainoastaan bantsodiatsepiinimyrkytyksestä.

BENTSODIATSEPIINIEN HAITTAVAIKUTUKSET VANHUKSIIN

Yleisesti lääketieteellisessä kirjallisuudessa on kannanottoja siitä, että vanhukset ovat erityisen herkkiä bentsodiatsepiinien vaikutuksille ja haittavaikutuksille.

Bentsodiatsepiinit lisäävät muiden rauhoittavasti vaikuttavien lääkkeiden tehoa, mukaan lukien opiaattien.

Epäsuotuisina vaikutuksina vanhuksiin on mainittu esim., että vanhukset ovat herkempiä kuin nuoret bentsodiatsepiinien keskushermostoa lamaaville vaikutuksille. Bentsodiatsepiineja tulisi voida välttää aina kun mahdollista ne voivat aiheuttaa vanhuksissa sekavuutta, vaeltelua öisin, amnesiaa, tasapainon menetystä, krapulavaikutuksen ja pseudodementiaa. Vanhuksien kasvanut herkkyys bentsodiatsepiineille johtuu osittain siitä, että he metaboloivat lääkkeitä tehottomammin kuin nuoremmat. Niinpä lääkkeen vaikutus kestää kauemmin ja lääkkeen kumuloitumista esiintyy herkästi säännöllisessä käytössä. Kuitenkin jopa samoilla pitoisuuksilla veressä, on bentsodiatsepiinien lamaava vaikutus suurempi vanhuksiin.

Lähteenä on käytetty Professori C. Heather Ashtonin, alkuperäistä tekstiä, jonka on kääntänyt Ari Tiensuu 2002–2003; Bentsodiatsepiinit - kuinka ne toimivat ja kuinka vierottaa

PROFESSORI ERKKI VUOREN ASIANTUNTIJALAUSUNTO BENTSODIATSEPIINEISTA, NIIDEN VAIKUTUKSISTA JA HENGENVAARALLISUUDESTA

Professori Erkki Vuori kirjaa mm. seuraavaa:

"Yhteisen vaikutuskohdan johdosta kaikkien bentsodiatsepiinien aiheuttamat haittavaikutukset ovat yhteisiä koko ryhmälle. Haittavaikutuksia ovat uneliaisuus, sekavuus, verenpaineen aleneminen, lihasheikkous, hengityslama, ruumiinlämmön aleneminen ja muistamiseen liittyvät häiriöt."

"Vanhukset ovat bentsodiatsepiinien käytön suhteen erityisryhmä.
Martindalen (2007) mukaan vanhukset voivat olla erityisen herkkiä jo yksittäisille terapeuttisille bentsodiatsepiiniannoksille."

"Selkeä yliannos mitä tahansa bentsodiatsepiiniryhmän lääkeainetta aiheuttaa keskushermoston lamautumistilan ja tajunnan tason äkillisen laskun. Naikka syvä tajuttomuus ja elämää ylläpiutävien elintoimintojen lamaantuminen on mahdollista, on myrkytyspotilas kuitenkin usein syvässä unta muistuttavassa tilassa, josta potilas on ajoittain herätettävissä. Erityisen suuri myrkytyksen vaara liittyy kuitenkin vanhuksille annettuihin suuriin kerta-annoksiin."

"Bentsodiatsepiiniryhmän lääkeaineet aiheuttavat Suomessa vuosittain useita myrkytyskuolemia. Näissä kuolemissa on tyypillisesti samanaikaisesti nautittu alkoholia ja / tai muita lääkkeitä. Oikeuskemian osaston tilastoissa on vuosilta 2004 - 2008 myös sellaisia myrkytyskuolemia, joissa on löydetty pelkästään bentsodiatsepiiniryhmän lääkeaineita."

"Yhteenvetona edellisestä esitän kantanani, että yhden tai useamman bentsodiatsepiiniryhmän lääkeaineen normaalin iän mukaisen hoito-annoksen selvästi ylittävän kerta-annoksen antaminen bentsodiatsepiineihin tottumattomalle huonokuntoiselle vanhukselle aiheuttaa uhrin keskushermoston lamaantumisen kautta kunnon äkillisen romahtamisen, tajunnan tason laskun sekä huonontaa potilaan hengitysfunktiota, aiheuttaa verenpaineen alenemista ja ruumiinlämmön alenemista. Tällainen myrkytystila on selkeästi hengenvaarallinen ja voi johtaa hoitamatta kuolemaan."

"Kaikki bentsodiatsepiiniryhmän lääkeaineet vaativat reseptilääkkeinä lääkärin antaman lääkemääräyksen, jossa on yksilölliset annosteluohjeet, joista hoitohenkilökunta ei saa poiketa."

Professori Erkki Vuoren asiantuntijalausunto on liitteenä nro 18.

AINO NYKOPILLA ON OLLUT HALLUSSAAN BENTSODIATSEPIINEJA JA OPIAATTEJA

Esitutkinnassa on selvinnyt että, Nykoppilla on ollut hallussaan puolitoista kuukautta Tuomolan lääkeainemyrktyktyksen jälkeen huomattavia määriä bentsodiatsepiineja ja myös opiaatteja. Tablettien määrä on laskettu esitutkinnassa perustuen takavarikkopöytäkirjan kirjauksiin.

Nykoppin hallusta takavarikoitiin mm. 1206 tablettia bentsodiatsepiineja ja 22 tablettia opiaatteja 15.10.2008.
Esitutkintapöytäkirja; huumausainerikos 15.10.2008, 6070/R/176201/08 on liitteenä nro 19.

Tutkittaessa ilmoituksessa 8010/R/120728/09 mainittua huumausainerikosta, vastasi Nykopp kuulustelukertomuksessaan 18.11.2009 kysymykseen hallussaan 13.6.2009 olleista lääkkeistä mm. bentsodiatsepiineista seuraavaa:
"Minulla on ollut edellä mainittuja lääkkeitä hallussani reseptillä ainakin kaksikymmentä vuotta. Vanhat lääkkeet ovat jääneet haltuuni, koska en ole niitä syönyt. Olen pyrkinyt käyttämään mahdollisimman vähän lääkkeitä."

Keskushermostoon vaikuttavien lääkkeiden lisäksi kotietsinnällä 2009 löydettiin suuret määrät mahahappoon, oksenteluun, pahoinvointiin vaikuttavia lääkkeitä, joita lääkärit usein määräävät lääkeaineista aiheutuvaan huonovointisuuteen.

TYHJÄT LÄÄKELIUSKAT

Marko Tuomola kertoi tulleensa äitiään tapaamasta Marian sairaalasta **31.8.2008** ja käyneensä sen jälkeen hänen asunnollaan. Hän oli löytänyt äitinsä makuuhuoneen työpöydältä, tietokoneen vierestä tyhjiä lääkeliuskoja ja pöydällä oli tyhjä pahvinen Oxamin - lääkelaatikko. Tyhjiä lääkeliuskoja oli ollut paljon, Marko Tuomolan mielestä niitä oli 5 tai 6 kappaletta.
Marko Tuomolan seuraavalla käynnillä äitinsä asunnolle olivat tyhjät lääkeliuskat kadonneet.
Torstaina 4.9.2008 Marko Tuomola oli viimeistään varmuudella huomannut lääkeliuskojen hävinneen.

Tuomola kertoi kuulustelussaan, että hänen poikansa oli ilmeisesti myöhemmin löytänyt hänen sängyltään tyhjiä Oxamin-pleittejä, joita hän itse, ei ollut ottanut.

Nykopp kertoi kuulustelussaan, että lattialla tai pussukan päällä oli ollut
Imovane - unilääkettä: 2 tyhjää liuskaa
Cipramil - masennuslääkettä: kiinni olevassa purkissa
Oxepam - masennuslääkettä: kiinni olevassa purkissa
Nykopp kertoi näyttäneensä ambulanssimiehille tyhjät liuskat Imovanea ja kertoneen Tuomolan käyttävän Cipraminia ja Oxepamia.

poistettu
SALASSA PIDETTÄVÄ
Suojaustaso IV
JulkL (621/1999) 24.1§:n 30 k.

Nykopp oli myöhemmin kuulustelussaan sitä mieltä, että hän ehkä muistaa jotain väärin Tuomolalta löytyneiden lääkkeiden määristä.

Ensihoitokertomukseen on kirjattu:
"Myrkytys, hän oli ottanut Oxamin 15 mg, 18 kpl"

Psykiatrinen sairaanhoitaja Lea Laitanen oli kirjannut tekstiinsä, että potilaan poika oli kertonut jättäneensä asunnosta löytyneet tyhjät lääkelevykkeet todistusaineistoksi, mutta ne olivat kadonneet.
Laitanen on kirjannut tekstiinsä: "Kotihoitaja hakenut potilaalle pe 29.8. Oxamin 100 tabl, seuraavana su 31.8. potilas joutunut sairaalaan, jolloin tableteista oli jäljellä vain 62 tabl. Siis 38 tabl hävinnyt parin päivän sisällä."

poistettu
SALASSA PIDETTÄVÄ
Suojaustaso IV
Julkl. (6231/1991) 24 1§:n 2k.

Tuomola oli kertonut kummallisuuksista, mitä hänen luonaan oli tapahtunut tämän kodinhoitajan tulon jälkeen. Laitanen oli epäillyt, että tämä kodinhoitaja, joka oli valehdellut ammattinimikkeensä ja oli tuore tuttavuus, oli voinut aiheuttaa tämän lääkeainemyrkytyksen. Laitanen oli kirjannut viimeiseen konsultaatioon, että psykiatriselle jatkohoidolle ei tässä näyttäisi olevan nyt tarvetta.

MMSE (Mini Mental Status Examination) **-testilomake**
Tuomolalle suoritettiin 2.9.2008 älyllisen toimintakyvyn arviointi testi, jonka tuloksena hän sai 29/30 pistettä.
Tuomolan MMSE-testilomake 2.9.2008 on liitteenä nro 14.

poistettu
SALASSA PIDETTÄVÄ
Suojaustaso IV
JulkL (621/1999) 24.1§:n 34 k.

MAANANTAI 15.9.2008

Tuomola kertoi, että 15.8. Nykopp oli tullut yllättäen häntä tapaamaan Marian sairaalaan. Nykoppin työsuhde oli jo tätä ennen puhelimitse irtisanottu, koska hänen poikansa oli selvittänyt Nykoppin valehdelleen ammattipätevyytensä.
Eräs hoitaja oli Nykoppilta kysellyt 31.8. päivän tapahtumien kulusta, mutta Nykopp ei ollut vastannut yhtään mitään. Hän ei ollut Tuomolallekaan kertonut missään vaiheessa mitään siitä, mitä asunnossa oli tapahtunut.

Nykopp kertoi käyneensä tapaamassa Tuomolaa sairaalassa. Hän oli päättänyt, ettei enää hoida Tuomolaa, sillä

KADONNEET LÄÄKKEET

Aino Nykoppin epäillään käyttäneen Tuomolan lääkkeitä hänen murhan yritykseen ja varastaneen kyseisiä lääkkeitä:

Lääkkeiden hävikit on laskettu liitteessä nro 3.

poistettu
SALASSA PIDETTÄVÄ
Suojaustaso IV
JulkL (621/1999) 24.1§:n 26 k.

VARKAUS

TUOMOLAN KOTIAVAIMET

Tuomola kertoi laittaneensa tekstiviestin Nykopille viikko sairaalan joutumisen jälkeen, että hänen on pudotettava Tuomolan asunnon avain hänen postiluukustaan. (Teletietojen mukaan Nykopp oli soittanut Marian sairaalan osaston 11 kansliaan 4.9. klo 18:49)

Marko Tuomola oli käskenyt puhelimitse Nykoppia pudottamaan äitinsä kotiavaimet hänen postiluukustaan.
(Teletietojen mukaan Nykopp oli soittanut Marko Tuomolalle 4.9. klo 19:33)
Seuraavan kerran hän oli mennyt äitinsä asunnolle joko **perjantaina 5.9. tai lauantaina 6.9.**, jolloin Nykopp oli palauttanut avaimet.

Poliisi
SALASSA PIDETTÄVÄ
Suojaustaso IV
JulkL (621/1999) 24.1§:n 2 k.

NYKOPP KÄVI TUOMOLAN ASUNNOSSA

Tuomolan mukaan Nykopp oli käyttänyt hänen tietokonettaan, hänen ollessa Marian sairaalassa. Tietokoneesta oli tulostettu papereita ja leipälautasilla oli ollut murusia, jotka eivät olleet Tuomolan jäljiltä.

VARASTETTU OMAISUUS

Sisko Tuomolan asunnosta oli hänen sairaala hoitojakson aikana 31.8.-17.9.2008 varastettu omaisuutta, joista hän laati luettelon.
Kotietsinnällä 27.3. takavarikoidun kultaisen kaulaketjun ja -ristin Tuomola tunnisti omakseen.
Nykoppin asuntoon 29.5.2009 ja 16.7.2009 suoritetuilla kotietsinnöillä löydettiin mm. Tuomolan anastetuksi ilmoitettuja esineitä, jotka takavarikoitiin. Esineitä näytettiin Tuomolalle, joka varmuudella tunnisti osan esineistä omaisuudekseen. Tuomolan omaisuus on luovutettu hänelle.
Valokuvaliite Tuomolalta anastetusta ja Nykoppin hallusta löytyneestä omaisuudesta on liitteenä nro 21.

Tuomolan asunnosta varastettua omaisuutta on yhä kateissa.
Esineet on luetteloitu poliisin tutkintailmoituksessa.

Tuomolan lompakossa oli 110,- €, kun hän joutui sairaalaan, jossa hän huomasi niiden kadonneen. Tuomola oli kysynyt asiaa Nykopilta, johon hän oli vastannut,

ambulanssimiesten varastaneen ne. Nykopp oli Tuomolalle kertonut tietävänsä asiasta, sillä hän on työskennellyt sairaaloissa.

Tuomolan hoitosuunnitelma-lomakkeella 3.9. on sairaanhoitajan merkintä: "Sanoo, että lompakosta rahat hävinneet. Ei tiedä milloin todennäköisesti ei ole sairaalaan tullessa ollutkaan."

Nykoppille on esitetty esineet, jotka Tuomola on ilmoittanut varastetuksi ja jotka ovat kotietsinnöillä löytyneet Nykoppin asunnosta. Nykopp on kertonut saaneensa, lainanneensa ja omistavansa esineet ja kiistää varkauden.

Nykopp kiistää ehdottomasti anastaneensa Tuomolalta mitään omaisuutta, eikä hän ollut käynyt asunnolla Tuomolan sairaalassa olo aikana.

TUOMOLAN RANGAISTUSVAATIMUS JA YKSITYISOIKEUDELLINEN VAHINGONKORVAUSVAATIMUS

Tuomolalle on intoksikaation seurauksena tullut näönheikkenemistä ja nielemisvaikeuksia.
Sisko Tuomola on vakuuttunut siitä, että Aino Nykoppin tarkoituksena oli ollut murhata hänet. Tuomola vaatii Nykoppille rangaistusta ja tulee myöhemmin asianajajansa avustuksella tekemään yksityisoikeudellisen vahingonkorvausvaatimuksen.

Sisko Tuomola vaatii Aino Nykoppilta anastetusta omaisuudesta ja myrkytyksestä aiheutuneista terveyteen liittyvistä kuluista 9 340,-€.
Lista omaisuuden arvosta ja terveyskuluista on liitteenä nro 20.

ESITUTKINNAN JOHTOPÄÄTÖKSET

Asiassa suoritetuista kuulusteluista ja hankituista asiakirjoista ilmenee, että Sisko Tuomolan elimistöstä on myrkytyksen jälkeen löytynyt korkeita pitoisuuksia opioideja ja bentsodiatsepiineja.

Kyseiset lääkeaineet kuuluvat Tuomolan lääkelistalle, mutta hän jyrkästi kiistää ottaneensa lääkkeitä itsetuhotarkoituksessa. Todistajien kuulusteluissa ei ole tullut esille seikkoja, jotka viittaisivat Tuomolan vakavaan masentuneisuuteen, itsetuhoisuuteen tai lääkeaineiden väärinkäyttöön.

Tuomolan kotiavustajana 10.8.2008 työn aloittanutta perushoitaja Aino Nykoppia epäillään useiden muidenkin vanhusten myrkyttämisestä lääkeaineilla.

On ilmeistä, että Tuomolalle on annettu osa lääkeyliannoksesta jo lauantaina 30.8.2008, jolloin Nykopp kävi tavanomaisella käynnillään ja tarjosi Tuomolalle ruoan. Seuraavana yönä Tuomola oli huonovointinen ja kaatui asunnossaan.

Tapahtumapäivänä 31.8.2008 oli Nykopp tarjonnut huonovointiselle Tuomolalle valmistamansa ruoan kello 11 ja sanonut tulevansa kello 16 ja 17 välillä. Nykopp olikin tullut asunnolle ennen kello 14:48, jolloin hän oli soittanut ambulanssin sekavalle, levottomalle Tuomolalle, joka ei pysynyt jaloillaan.

Hätäkeskukseen ja pelastuslaitoksen miehistölle Nykopp oli kertonut Tuomolan oireiden syyksi lääkkeiden yliannostusta.

Esitutkinnassa on tullut esille, että Sisko Tuomolan poika Marko Tuomola oli äitinsä sairaalaan joutumisen jälkeen löytänyt hänen asunnostaan tyhjiä lääkelevykkeitä, jotka olivat sieltä muutaman päivän kuluttua kadonneet. Avaimet asuntoon oli ainoastaan hänellä, hänen äidillään ja Nykoppilla. Nykopp jätti pyynnöstä asunnon avaimet Tuomolan postiluukusta 5.9.2008 tai 6.9.2008.

Myrkytyskeskuksen ylilääkäri Kaarlo Hoppu kirjoitti lausunnossaan, että Sisko Tuomolan myrkytyksen vaikeusaste on ollut keskivaikea, perustuen myrkytyksen komplikaationa syntyneeseen keuhkoveritulpan oireisiin.

Lääketieteellisessä kirjallisuudessa mainitaan, että bentsodiatsepiinit lisäävät muiden rauhoittavasti vaikuttavien lääkkeiden tehoa, mukaan lukien opiaattien, jotka olivat myös positiivisena löydöksenä Tuomolan huumeseulassa.

Professori Erkki Vuori kirjoitti asiantuntijalausuntonsa yhteenvetona kantanansa, että yhden tai useamman bentsodiatsepiiniryhmän lääkeaineen normaalin iän mukaisen hoito-annoksen selvästi ylittävän kerta-annoksen antaminen bentsodiatsepiineihin tottumattomalle huonokuntoiselle vanhukselle aiheuttaa uhrin keskushermoston lamaantumisen kautta kunnon äkillisen romahtamisen, tajunnan tason laskun sekä huonontaa potilaan hengitysfunktiota, aiheuttaa verenpaineen alenemista ja ruumiinlämmön alenemista. Tällainen myrkytystila on selkeästi hengenvaarallinen ja voi johtaa hoitamatta kuolemaan.

Esitutkinnassa on tullut esille seikkoja, joiden perusteella on syytä epäillä Aino Nykoppin syyllistyneen murhan yritykseen, antamalla Sisko Tuomolalle opioideihin ja bentsodiatsepiineihin kuuluvia lääkeainetta myrkytystarkoituksessa.

Esitutkinnassa on lisäksi syytä epäillä Nykoppin syyllistyneen varkauteen, sillä kotietsinnässä oli löydetty Tuomolalta varastettua omaisuutta Aino Nykoppin asunnosta.